

έτων και έσπευσε μετά τής οικογενείας του φέρων βοηθήματα, άρτον και σκεπάσματα ύπέρ των όρφανών τής Κρήτης. Άλλ' έληξε άτυχώς ο άτυχής εκείνος άγων, ο δέ μέγας Σαμουήλ απέλθων εις την ιδίαν πατρίδα ήρξατο την έκδοσιν έβδομαδιαίας έφημερίδος, καλουμένης ο «Κρής» και επί εξ μήνας μετά την πτώσιν του ιεροϋ τής Κρήτης άγωνος εξέδιδετο ή έφημερίς. Ήθελεν ο γηραιός μαχητής με νεκρικήν χειρα ν' ανυψώση την καταπεσοῦσαν μάρτυρα. Άλλ' έπιλήψει ήμās ο χρόνος άφηγουμένους πάντας τους άγω-

Ο ΜΕΓΑΣ ΒΕΖΥΡΗΣ ΧΕΡΕΔΙΝ ΠΑΣΑΣ

Ο πρό των εβδομάδων την προεδρείαν του όθωμανικού ύπουργείου άναλαβών Χερεδίν πασάς όρμᾶται εκ Τύνιδος και άπολαύει πρό πολλού χρόνου φήμης εν τῷ πολιτικῷ κόσμῳ όφειλομένης ού μόνον εις τό σύγγραμμα αὐτοῦ «Αί άναγκαίαι μεταρρυθμίσεις εις τά μουσουλμανικά κράτη» αλλά και εις την άνάβασιν αὐτοῦ ως πρωθυπουργοῦ τοῦ βέη τής Τύνιδος εν έτει 1873. Εν τῇ έποχῇ ταύτῃ ή Τύνις διετέλει εν άθλιε-

νας και τās ύπηρεσίας του άνδρος ύπέρ τής ανθρωπότητος και τής Ελλάδος. Απέθανεν τέλος μετά βίον πλήρη ενδόξων άγώνων την 9 Ίανουαρίου 1876 πενθών ότι ζῶν δέν ειδε την Ελλάδα μεγάλην και την Κρήτην έλευθέραν. Άλλά βεβαίως άνδρες οίος ο Σαμουήλ Χέρυ δέν άποθνήσκουσιν· διάτι ζῶσιν εν τῇ καρδίᾳ τής ανθρωπότητος ένσῶν ύπάρχουσιν εν αὐτῇ παλμοί ιεροί και άγιοί.

στάτη καταστάσει. Έπαναστάσεις, επιδημίαι, άφορία, κακή οικονομική κατάσταση, σπατάλη έφερον αὐτήν εις τόν τελευταίον βαθμόν τής άπορίας. Η σοβαρότης τής θέσεως ταύτης δέν έπτόησε τόν στρατηγόν Χερεδίν. Έλαβε διά σοβαράς χειρὸς την διεύθυνσιν των ύποθέσεων και εις ολιγώτερον των δύο έτων, διά τής ενεργείας του, διά πνεύματος δικαιοσύνης και ευθύτητος, διά τής έξόχου διανοίας του, σχεδόν ειχε ολοκληρώς μεταβάλει την ὄψιν των πραγμάτων. Πανταχοῦ καθίδρυσε την τάξιν, εξησφάλισε την ιδιοκτησίαν και τοὺς πιστωτάς, έφερε την άφθονίαν και την ευπο-

ρίαν. Ἄλλ' ἡ ραδιουργία κατώρθωσεν ἐν μέρει νὰ διαγείρῃ τὴν δυσπιστίαν τοῦ βέη κατὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ του, πρὸς ὃν παρενέβαλε προσκόμματα πρὸς παράλυσιν τῶν ἐνεργειῶν του. Ἐνώπιον τῶν ἐμποδίων καὶ ραδιουργιῶν τούτων ὁ στρατηγὸς βλέπων ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ διατηρήσῃ τὴν θέσιν του ἐπωφελῶς δὲν ἐδίστασε νὰ παραιτηθῇ ἐν ἔτει 1877, μετὰ μεγάλης δυσταρεσκείας τοῦ τόπου. Κατὰ τὸν Αὐγούστου τοῦ 1878, ὁ στρατηγὸς Χερδὶν ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὁ Ἀβδουλ Χαμίτ ἐνόμισε καθήκον αὐτοῦ, ἐν τῇ κρίσει ἣν διέρχεται ἡ αὐτοκρατορία του, νὰ καλέσῃ καὶ πέραν τῶν συνόρων, ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ διὰ τῶν φώτων καὶ τῆς πείρας του. Ἡθέλησε λοιπὸν ἀμέσως νὰ τὸν θέσῃ ἐν ἐνεργείᾳ εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν κοινῶν καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὰ χαρτοφυλάκια ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Ἄλλ' ὁ στρατηγὸς ἀπεποιήθη καταρχάς, φέρων ὡς λόγον τὴν ἄγνοιαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων τῆς Τουρκίας καὶ τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ νὰ μείνῃ πιστὸς εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Τύνιδα καὶ νὰ ἐπανελθῇ μίαν ἡμέραν εἰς πρῶτην κλήσιν ἢ πρῶτον κίνδυνον. Ἐπειδὴ ὅμως κατεγίνοντο τότε εἰς τὴν διοργάνωσιν ἐπιτροπῆς ἐντολὴν ἐχοῦσης τὴν διαρρυθμίσαι τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, εἶχε δὲ παράσχει δείγματα τῆς ἐπὶ τοιούτων ὑποθέσεων ἱκανότητος αὐτοῦ, δὲν ἠδύνατο ν' ἀποποιηθῇ τὴν προεδρίαν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης. Ἐκ τῆς θέσεως ταύτης ὁ Σουλτάνος τὴν 22 τοῦ ἀπελθόντος Νοεμβρίου τὸν προσέλαβε, κατανικήσας τὴν ἀντίστασιν αὐτοῦ, καὶ τὸν διώρισε μέγαν βεζύρη, ἐπὶ κεφαλῇς ὑπουργείου οὐ μετέχουσιν ὁ στρατηγὸς Ὁσμὰν πασᾶς καὶ ὁ Καραθεοδωρῆ πασᾶς. Ἡ ὑπουργικὴ αὕτη μεταβολὴ κατὰ τινα ἐγκύκλιον ἀπευθυνθεῖσαν ὑπὸ τοῦ νέου μεγάλου βεζύρου τοῖς ἀντιπροσώποις τῆς Πύλης εἰς τὸ ἐξωτερικόν, σκοπεῖ τὴν λύσιν, διὰ δραστηρίων μέτρων, τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐκ τῆς ἐν Βερολίνῳ συνθήκης προκύπτόντων, πρὸς δὲ καὶ τῶν ἐσωτερικῶν δυσχερειῶν. «Ὡς πρὸς ἐμὲ, εἶπεν οὗτος, ἀπαντῶν εἰς τὰ συγχαρητήρια τοῦ πατριάρχου τῶν ἀρμενίων, πάντες οἱ ὑπῆκοι εἰσὶν ἴσοι. Ἡ δικαιοσύνη ἀπονεμηθήσεται μετ' ἀμεροληψίας· τὰ ὑπουργήματα δοθήσονται ἄνευ διακρίσεως θρησκευμῆτος, ἐν δὲ τοῖς ναοῖς ἡμῶν θέλομεν παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ ἐκτείνῃ τὴν προστασίαν αὐτοῦ ἐφ' ὑμῶν, ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ ποιμνίου ὑμῶν». Θὰ δυνήθῃ ἄρα γε ὁ Χερδὶν νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἐπαγγελίας ταύτας; Τοῦτο ὁ χρόνος θέλει δείξει.

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΣΡΑΕΛΗ

ΕΚΑΣΤΟΣ γινώσκει ὅτι ὁ λόρδος Βήκονσφελδ εἶναι Ἰσραεῖς· ἡ τοῦλάχιστον Ἑβραϊκὴ καταγωγὴ, ἀλλὰ δὲν εἶναι γενικῶς γνωστὸν πῶς συμβαίνει νὰ μὴ εἶναι πλέον μέλος τῆς συναγωγῆς. Ἡ οἰκογένεια τοῦ Δισραέλη εἶναι τόσοῦτον ἀρχαία ὅσον πολλὰ τῶν εὐγε-

ναστέρων οἰκογενειῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ἐν τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ ἑκατονταετηρίδι οἱ πρόγονοι τοῦ ἐνεστώτος πρωθυπουργοῦ ιδρύθησαν ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐνθα ἦσαν ἰσχυροὶ καὶ πλούσιοι ἔμποροι, ἀλλ' ἐξεδιώχθησαν ἐκεῖθεν περὶ τὸ τέλος τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐκείνης ἐκ τῶν καταδρομῶν τῆς Ἰερᾶς Ἐξετάσεως ὅπως ζητήσῃς καταφύγιον ἐν τῇ γῇ τῆς Ἑνετικῆς δημοκρατίας. «Ἐκεῖ», λέγει ὁ λόρδος Βήκονσφελδ, ἐν τῷ προοιμίῳ αὐτοῦ εἰς τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς του, «εὐγνώμονες εἰς τὸν Θεὸν τοῦ Ἰακώβ, ὅστις ἐβοήθησεν αὐτοὺς εἰς δοκιμασίας ἀνεκδιηγήτους καὶ ἐφύλαξεν αὐτοὺς ἐξ ἀνηκούστων κινδύνων ἔλαβον τὸ ὄνομα Δ' Ἰσραέλη—ὄνομα τὸ ὁποῖον οὐδέποτε πρότερον ἔφερε ἕως τότε οὐδεμία ἄλλη οἰκογένεια—ὅπως τὸ γένος αὐτῶν διὰ παντός ἀναγνωρίζεται. Ἡ οἰκογένεια ἡδαιμόνει ἐν Ἑνετίᾳ ὡς καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐν ἔτει δὲ 1745 ὁ Βενιαμὴν Δισραέλης ἀπεσύρθη τῆς ἐργασίας καὶ ἀπεκατέστη ἐν Ἐνφειλδ τῆς Ἀγγλίας, ἐνθα, ὡς ὁ ἔγγονος αὐτοῦ ἀναφέρει, διήλθε τὸν καιρὸν αὐτοῦ παίζων οὐστ' μετὰ τοῦ σὶρ Ὀρκτίου Μάνν, τρώγων μακαρόνια μαγειρευόμενα ὑπὸ τοῦ προξένου τῆς Ἑνετίας καὶ ἔδων τὰ ἀσμάτια τῆς ἡλιοσκεποῦς Ἰταλίας. Ὁ Βενιαμὴν Δισραέλης ἦτον ὁ κατ' οὐσίαν πρόγονος τοῦ ἐνεστώτος λόρδου Βήκονσφελδ πρὸς ὃν λέγεται ὅτι ὁμοιάζει ὀλίγον κατὰ τὸν χαρακτῆρα. Ἦτον ὁ φίλος τοῦ Walpole καὶ ἐν Ἐνφειλδ καὶ ἀλλαγῇ εἶχε περὶ αὐτὸν πολλοὺς διακεκριμένους ἄνδρας διερχόμενος βίαν πολυτελοῦς ἀνέσεως. Οὐδὲν ἦττον ἦν πιστὸς Ἰουδαῖος, καὶ μέλος τῆς Ἰσπανικῆς καὶ Πορτογαλικῆς συναγωγῆς ἐν Λονδίνῳ. Ἐν ἔτει 1782 ἐδέχθη τὴν θέσιν Ἐπιθεωρητοῦ τοῦ Πορτογαλικοῦ Ἐλετήμονος Σχολείου, καὶ ἄλλα ἀξιώματα τιμῆς κατείχε. Ἐτήρησε τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Συναγωγὴν μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ συμβάντος τῷ 1816, ὅτε ἐτάφη ἐν τῷ Ἰουδαϊκῷ κοιμητηρίῳ ἐν Mile End τοῦ Λονδίνου, ἐνθα λίθος φέρουσα τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν ἔτι καὶ νῦν εὐρεται:

«Ἰσρὸν τῇ μνήμῃ τοῦ Βενιαμὴν δ' Ἰσραέλη, γεννηθέντος τῇ 22 Σεπτεμ. 1750, θανόντος δὲ τῇ 28 Νοεμβρ. 1816. Ἦτο προσφιλὴς σύζυγος, πατὴρ καὶ φίλος.

Ὁ υἱὸς τοῦ Βενιαμὴν Δισραέλη Ἰσαὰκ ἐγεννήθη ἐν Ἐνφειλδ τῷ 1776. Ἐν ἔτει 1802 ἐνυμφεύθη Ἰουδαίαν ἐξαισίας καλλονῆς καὶ ἀξιολόγων προτερημάτων, τὴν δεσποινίδα Μαρίαν Βασεβί, ἀδελφὴν τοῦ Ἰσοῦα Βασεβί, ἐξόχου ἀρχιτέκτονος. Δύο ἔτη βραδύτερον, ὁ πρεσβύτερος αὐτοῦ υἱὸς Βενιαμὴν, ὁ νῦν λόρδος Βήκονσφελδ, ἐγεννήθη ἐν Ἐνφειλδ. Κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον ὁ Ἰσαὰκ Δισραέλης ἦτο μέλος τῆς ἐν Bevis Marks Συναγωγῆς, καὶ τοι δὲ δὲν παρίστατο τακτικῶς εἰς τὰς τελετάς—αἵτινες κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον πρὶν ἢ τὸ φῶς τῆς μεταρρυθμίσεως ἀρχίσῃ νὰ λάμψῃ μεταξὺ τῶν Ἀγγλῶν Ἰουδαίων, δὲν συνεδριάζοντο πρὸς τὰς ἰδέας εὐπαιδευτοῦ καὶ πεφωτισμένου ἀνδρός—συνεισέφερον ὅμως γενναίως εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς συναγωγῆς. Ἐν ἔτει ὅμως 1813 ὅταν ὁ ἐνεστὼς λόρδος Βήκονσφελδ ἦτο ἐνωσαετής, συμβᾶν τι ἐπῆλθε ἐπενεγ-